

Közszolgálati ság – Média – Kultúra

KONFERENCIA

Az MMA Művészetelméleti Tagozatának szervezésében

MMA Irodaház

2020. szeptember 11.

MMA

Közzolgálatíság–Média–Kultúra

Konferencia az MMA Művészetelméleti Tagozatának
szervezésében

2020. szeptember 11.

TISZTELT HÖLGYEIM ÉS URAIM!

Az elmúlt évek során akadémiánkhoz és intézményeihez köthetően több konferencia, ankét is szerveződött, amely a kommunikáció, a média és a művészetek kapcsolatát elemezte; a Közszolgáltatás–Média–Kultúra című konferencia szűkített fókusszal vizsgálja a témát, amely reményeink szerint az Ön szíves érdeklődésére is számot tarthat.

Az egész napos szakmai összejövétel – logikai-tartalmi rendje szerint – az alkotmányos jogi szabályozottságtól a közszolgáltatás elvein és gyakorlatán keresztül jut el a médiaszolgáltatás, a médiatartalmak gyártásának kérdéseire, a médiafogyasztás társadalmi szokásainak vizsgálatához.

Solymosi-Tari Emőke tagozatvezető asszony, a konferencia szakmai társfelelőse nevében is ezúton szeretném megköszönni előadóinknak, hogy megtiszteltek minket és elfogadták a felkérést. Mindannyiunknak eredményes szakmai találkozót kívánok!

Budapest, 2020. augusztus 27.

Kucsera Tamás Gergely

<i>A konferencia programja</i>	6
<i>Fábri György: A közösségi kultúrareprezentációk helyzete</i>	8
<i>Dobos Menyhért: Közszolgáltatás és a közösség valódi értékei</i>	9
<i>Papp Dániel: A közszolgáltatás válasza a modern kor kihívásaira</i>	10
<i>Fülöp József: Alkotástól megőrzésig</i>	11
<i>Lovass Tibor: Rendszerváltó televíziók a nemzet szolgálatában</i>	12
<i>Falusi Márton: Tágul-e vagy szűkül a Gutenberg-galaxis?</i>	13
<i>Nyéki Andrea: Eszközök, platformok és tartalmak – A médiahasználat és a tartalomfogyasztás (át)alakulása és jellemzői</i>	14
<i>Szabó Andrea: A magyar fiatalok média- és kultúrafogyasztási szokásainak változása</i>	15
<i>Kiss Anna – Segesdi Gergő: A mozgóképkultúra és a médiaismeret tantárgy, valamint a tudatos médiahasználat oktatásának helyzete és szerepe a magyar közoktatásban</i>	16
<i>Lukácsy György: A kultúra közvetítésének útjai – Egy előttünk álló példa: Sára Sándor</i>	17
<i>Solymosi-Tari Emőke: Záró gondolatok; A Pastorale mint mediatizált művészetközvetítés</i>	18

IMPRESSZUM

A konferencia szakmai felelősei: Dr. Kucsera-Tamás Gergely, az MMA levelező tagja, főtítkára, Dr. Solymosi-Tari Emőke, az MMA rendes tagja, a Művészetelméleti Tagozat vezetője

© Magyar Művészeti Akadémia
© Szerzők

Kiadja a Magyar Művészeti Akadémia, 2020-ban
www.mma.hu

Felelős kiadó: Vashegyi György, elnök • Kiadványterv: S.T.B. Média Kft.

• Nyomás: Intendo Stúdió Kft., 1186 Budapest, Vaskút u. 132., Ügyvezető igazgató: Szabó – Vörös Eszter
• Címlapfotó: Shutterstock

A KONFERENCIA PROGRAMJA:**I. AZ ÁLLAMI FELELŐSSÉG- ÉS SZEREPVÁLLALÁS EGYÜTTESE: A KÖZMÉDIA***Levezető elnök: Kucsera Tamás Gergely***9.50** Kucsera Tamás Gergely, főtktár, MMA:*Felvezető gondolatok a konferencia elé***10.00** Karas Monika, az NMHH elnöke és az NMHH Médiatanácsának elnöke:*Köszöntő***10.15** Fábri György, a Közszerolálati Testület elnöke:*Közmédia és kultúra: a közösségi kultúrareprezentációk helyzete***10.40** Dobos Menyhért, a Duna Médiaszerolálató Zrt. vezérigazgatója:*Közszerolálat és a közösség valódi értékei***11.05** Papp Dániel, az MTVA vezérigazgatója:*A közszerolálatóság válasza a modern kor kihívásaira***11.30** Fülöp József professzor, a MOME rektora, az Innováció és Technológiai

Minisztérium (ITM) kreatív iparért felelős miniszteri biztosa:

*Alkotástól megőrzésig***11.55** Hozzászerolások**II. NEM ÁLLAMI SZEREPLŐK ÉS ÁLLAMI SZEREPVÁLLALÁS***Levezető elnök: Kucsera Tamás Gergely***12.10** Lovass Tibor, a Helyi Televíziók Országos Egyesületének elnöke:*Rendszeroláltó televíziók a nemzet szerolálatában***12.35** Falusi Márton, a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és

Módszeroláni Kutatóintézetének tudományos főmunkatársa, a Nemzeti

Kulturális Alap Szerolálati Kollégiumának elnöke, az Országút című lap

főszerolástóje:

*Tágul-e vagy szűkül a Gutenberg-galaxis?***13.00** Hozzászerolások**13.15** Ebédszerolnet**III. MÉDIAÉRTÉS ÉS KULTÚRA***Levezető elnök: Solymosi-Tari Emőke***14.20** Nyéki Andrea, doktorandusz, Budapesti Corvinus Egyetem:*Eszközök, platformok és tartalmak – A médiahasználat és tartalomfogyasztás (át)alakulása és jellemzői***14.45** Szabó Andrea, az ELKH tudományos főmunkatársa:*A magyar fiatalok média- és kultúrafogyasztási szokásainak változása***15.10** Kiss Anna, a Károli Gáspár Református Egyetem hallgatója és Segesdi

Gergő, a Károli Gáspár Református Egyetem doktorandusza

(2019. évi OTDK II. helyezettek), közös előadás egy NAT-vita után:

*A mozgókép-kultúra és a médiaismeret tantárgy, valamint a tudatos médiahasználat oktatásának helyzete és szerepe a magyar közoktatásban***15.35** Lukácsy György, kulturális újságíró, az MMA ösztöndíjasa:*A kultúra közvetítésének útjai – Egy előttünk álló példa: Sára Sándor***16.00** Hozzászerolások**16.15** Solymosi-Tari Emőke, tagozatvezető, MMA:*Záró gondolatok; A Pastore mint mediatizált művészetközvetítés***16.35** A konferencia (tervezett) vége

FÁBRI GYÖRGY

a Közzszolgálati Testület elnöke

Közmédia és kultúra: a közösségi kultúrareprezentációk helyzete

A kultúra és a kultúrán alapuló nemzeti-közösségi önmegfogalmazások, szocializációk számára kulcsfontosságú, hogy van-e helyük a ma is legnagyobb elérhető televíziós és rádiós világban. A magyar Közzszolgálati Kódex világosan és példamutatóan fogalmazza meg a kultúra médiajelenlétének elvárásait a közmédia számára. Ugyanakkor a közmédia működéséről meghatározó elitcsoportok között éles véleménykülönbségek fogalmazódnak meg. De van-e máshol tere a kulturális értékeknek a hagyományos médiáét akár csak megközelítő eléréssel? És viszont: van-e tere a magyar kultúra teljes reprezentációjának a közmédiában? Mi szükséges ahhoz, hogy valamennyi, értéket hordozó irányzat és felfogás képviselői/fogyasztói magukra ismerjenek a közmédia világában, a magukénak érezzék azt? Egy elitellenes korban lehetséges-e a kiválóságot egyedüli mérceként alkalmazni az értékalapúként meghatározott médiában?

DOBOS MENYHÉRT

a Duna Médiaszolgáltató Zrt. vezérigazgatója

Közzszolgálat és a közösség valódi értékei

A közmédia a legdemokratikusabb közzszolgáltatás: megbízható, napi működtetésével azokat az értékeket közvetíti, amelyek az országot és a nemzetet összetartják.

A közmédia feladatait a médiatörvény és a Közzszolgálati Kódex határozzák meg. A Duna Médiaszolgáltató azokat a hagyományokat szeretné folytatni, amelyeket Csoóri Sándor megálmodott és Sára Sándor megvalósított. Annak a Duna Televízióknak a küldetését, amely 1992-ben azért jött létre, hogy az elszakított területeket összekösse a magyar nyelv és a magyar kultúra erejével.

A magyar közzszolgálati újságírás a magyar nemzet érdekét tartja szem előtt, a nemzet szuverenitását, a magyar közösséget szolgálja. A magyar közmédia fontos feladata az anyanyelvi kultúra védelme és ápolása, valamint a magyarországi nemzetiségek életének bemutatása. A kulturális sokszínűséget szem előtt tartva az értékteremtést és értékőrzést részesíti előnyben, vallja a kereszténység nemzetmegtartó szerepét. Értékként tekint a családra, kiemelten kezeli a gyermekek védelmét, oktatását. Elősegíti a környezet- és egészségtudatos gondolkodást, beszámol a tudományos eredményekről, közvetíti a fontos hazai és magyar vonatkozású nemzetközi sporteseményeket.

PAPP DÁNIEL

az MTVA vezérigazgatója

A közzszolgáltatás válasza a modern kor kihívásaira

Napjaink felgyorsult, információközpontú társadalmában, a digitalizáció térhódítását követően minden médiaszolgáltatónak – de különösképp a közzszolgáltatási médiaszolgáltatónak – merőben újfajta válaszokat kell adnia egy megváltozott kor megváltozott kihívásaira.

A 21. század derekának egyik legnagyobb próbatétele a túlságosan nagyra nőtt médiaaj. Temérdek magyar nyelvű televíziós csatorna, rádió és online felület jelentet meg tartalmakat nap mint nap. Ebben a rengetegben kell a közmédiának felmutatni és képviselni azokat az értékeket, amelyek megkülönböztetik a piac többi szereplőjétől. Elsődleges kihívás a hiteles, elsődleges hírforrás szerepének betöltése.

A közmédia sajátos szerkezetéből fakadóan műsoraink a magyar társadalom teljes spektrumát célozzák, minden magyar ember számára megbízható információkkal kell szolgálnunk az év bármely napján. Miután az emberek nagy része a közmédia médiaszolgáltatásaiból tájékozódik, óriási a felelősségünk abban, hogy mindig megbízható, hiteles és pontos információkkal szolgáljunk minden fogyasztónk számára.

A közmédia tájékoztató, informáló szerepe mellett további feladata a minőségi, igényes, nemzeti értékrendű szórakoztatás is, mely a modern kor egy újabb kihívása. A társadalom szórakoztatásának küldetése keretében született a Petőfi TV gondolata, mely kifejezetten a fiatalokat szólítja meg. Kulturális és oktató tartalmaival, illetve eredeti nyelvű műsoraival szintén hiánypótló szerepet tölt be az M5 csatorna, valamint a dedikáltan gyermekeknek szóló, reklámmentes M2 csatorna is, mely egyedülálló a magyar piacon. A szórakoztatás körében kiemelt szerepe van még a Duna Televíziónak is, melyen a filmművészet válogatott – hazai és külföldi – remekműveit mutatjuk be hétről hétre.

Választ kell adnia a közmédiának a virtuális térben megjelenő új kihívásokra is. Felismerve a nemzetközi streaming szolgáltatók piacfoglalását, az elmúlt időszakban a mediaklikk.hu márkánk erősítése mellett megnyitottuk rádiós archívumunkat, mozgókép-archívumunkat és Magyarországon először internetre költöztettünk egy korábban lineáris módon fogható csatornánkat.

FÜLÖP JÓZSEF

professzor, a MOME rektora, az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) kreatív iparért felelős miniszteri biztosa

Alkotástól megőrzésig

Minden kulturális tevékenység egyben médiaaktivitást indukál, elkerülhetetlenné vált a különböző civilizációs (gazdasági, társadalmi, tudományos) aktusok prezentációja különböző platformokon. Mindezt a folyamatosan változó technikai lehetőségek determinálják, melyek egyszerre rendelkeznek befolyással a különböző médiatartalmak létrehozását, láthatóságát és fogyasztását illetően.

A 20. században kialakult statikus és egyben egyirányú tartalomszolgáltatási rendszerek – függetlenül attól, hogy üzleti vagy közzszolgáltatási környezetben működnek – elvesztették monopol helyzetüket, s a hálózatosodás jelensége vált meghatározóvá. A médiafogyasztók egyben tartalom-előállítókká váltak, és ezzel az interaktivitást indukáló felületek váltak meghatározóvá az ezredfordulót követő évektől. A folyamat itt nem áll meg, hiszen a technológia, a tartalom és az üzleti, illetve közösségi lehetőségek egymásra hatása további, eddig nem ismert megoldásokat hoz létre.

Az előadás a konferencia „Az állami felelősség- és szerepvállalás együttese: a közmédia” szekciójához kapcsolódva jeleníti meg azokat a jelenségeket, melyek meghatározóak a különböző művészeti területek művelése, oktatása kapcsán.

LOVASS TIBOR

a Helyi Televíziók Országos Egyesületének elnöke

Rendszerváltó televíziók a nemzet szolgálatában

A helyi televíziózás 1984–85-ben indult Magyarországon. A közel négy évtized szinte valamennyi fontos pillanata ott lapul a helyi televíziók archívumában, amit mielőbb digitalizálni kell és kutathatóvá kell tenni! Az előadás ennek a történelemíró munkának, közösségépítő tevékenységnek, a napi tájékoztatás jelentőségének lényegét, fenntarthatóságát kívánja bemutatni. A Helyi Televíziók Országos Egyesületének jelenleg 93 tagja van. A tagok által működtetett kommunikációs felületek a lakosság 80%-át érik el. Minden évben friss felmérés készül a közösség erejéről, a tagok által beküldött adatok alapján. Ezeket a felméréseket is közli az előadás. Választ ad arra, hogy miért egyértelmű, hogy a helyi televíziók olyan műhelyek, amelyek nélkül nem lehet teljes a helyi demokrácia. Az általuk is biztosított fórumokra a helyi társadalmaknak szüksége van, az értékeik, a kulturális identitásuk megőrzése, valamint a helyi közösséget építő és erősítő hatásuk miatt. A nemzet által megtermelt értékek bizonyítékait tárolják és folyamatosan írják a helyi médiumok!

FALUSI MÁRTON

a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézetének tudományos főmunkatársa, a Nemzeti Kulturális Alap Szépirodalmi Kollégiumának elnöke, az Országút című lap főszerkesztője:

Tágul-e vagy szűkül a Gutenberg-galaxis?

A nyomtatott sajtó helyzete ellentmondásosan alakult az utóbbi évtizedekben. Amíg a kilencvenes évek végétől sokan egyértelműen úgy gondolták, hogy az elektronikus sajtó teljesen átveszi a nyomtatott sajtó szerepét, az internetes tartalmak valószerűtlen mértékű bővülése, valamint az újmédia térhódítása miatt az utóbbi években egyre többen menekülnének vissza az online világból a print média tekintélyéhez. Ráadásul nyilvánvalóvá vált, hogy a leegyszerűsödés, sőt a „bulvárosodás”, a „tömondatosodás” jelensége mindkét platform (online és print) jelentéstermelő képességét befolyásolja, visszaveti. Kétségtelen, hogy az az erősödő vágy, normatív igény, amely a cikkeket mobilkészülékén gyorsan végigpörgető fogyasztó helyett a kávéházi asztalnál ráérősen betűzgető polgárt látja maga előtt, egyszerre vizsgálható médiapiaci, antropológiai és tudásszociológiai szempontból. Előadásomban a nyomtatott sajtó kulturális tekintélyvesztő, illetve -őrző funkcióját különösen a folyóiratok és a hetilapok – esettanulmányként az Országút című kéthetilap – jelenét és jövőképét, lehetőségeit vázolva veszem szemügyre.

NYÉKI ANDREA

doktorandusz, Budapesti Corvinus Egyetem

Eszközök, platformok és tartalmak – A médiahasználat és tartalomfogyasztás (át)alakulása és jellemzői

A médiafogyasztás az emberek napirendjének szerves része: hosszú órákat töltenek a televízió képernyője előtt, hallgatnak rádiót, vagy interneteznek otthon, munkahelyen, iskolában, útközben; laptopon, tableten vagy okostelefonon. A technikai fejlődésnek köszönhetően a modern eszközök által, valamint a médiakonvergencia eredményeként folyamatos átalakuláson mennek keresztül nemcsak a médiahasználati szokások, de az elérhető, illetve preferált tartalmak köre is. Hogyan hatnak a hagyományos médiumok internetes alternatívái elődjeikre? Más sajtót preferál az olvasó nyomtatott vagy digitális formában? Rádió vagy saját szerkesztésű zenei lejátszási lista? Melyik internetes oldalak látogatottsága a legmagasabb? Milyen televíziós tartalmak a legnézettebbek és mik a televíziózás alternatívái? Előadásom – különböző kutatási eredmények alapján – a fenti kérdések megválaszolása mellett a hazai médiahasználat és tartalomfogyasztás főbb jellemzőit foglalja össze.

SZABÓ ANDREA

az ELKH tudományos főmunkatársa

A magyar fiatalok média- és kultúrafogyasztási szokásainak változása

Az ifjúsági kultúra a második világháború óta folyamatos és egyre gyorsuló változáson megy keresztül. A változás nem kis részben azokkal a technológiai újdonságokkal hozható összefüggésbe, amelyek a média világát érintették az elmúlt évtizedekben. Ezekből is kettőt érdemes kiemelni, a televíziót és az internetet mint globális, generációformáló jelentőséggel bíró újdonságot. Mindkettő hozzájárult az ún. képernyőtársadalom kialakulásához.

A szakirodalom szerint a társadalomkutatók többsége tisztában volt azzal, hogy az internet mint generális információhordozó felület mélyen fogja érinteni a kulturális, médiafogyasztási szokásokat, de azt a drámai átalakulást, amelyről előadásom szólni fog, a kutatók sem láthatták előre.

Talán nem túlzás kijelenteni, hogy a COVID19-pandémia az egész társadalom számára világossá tette ugyanis, hogy a fiatalok elérése, illetve egyes társadalmi csoportok hírigényének kielégítése az internetes szegmens nélkül már nem lehetséges.

KISS ANNA

a Károli Gáspár Református Egyetem hallgatója és

SEGESDI GERGŐ

a Károli Gáspár Református Egyetem doktorandusza
(2019. évi OTDK II. helyezettek), közös előadás egy NAT-vita után:

***A mozgókép-kultúra és a médiaismeret tantárgy,
valamint a tudatos médiahasználat oktatásának helyzete
és szerepe a magyar közoktatásban***

A média folyamatosan jelen van az életünkben, használjuk a munkához, a szórakozásban, az oktatásban, az élet minden területén. Tudatosan használjuk? Vajon minden korosztály tudatosan használja? Az iskolában megtanítják a tudatos médiahasználatot a diákoknak? Egyáltalán mit értünk ma hazánkban médiaoktatáson? Ezek és ehhez hasonló kérdések adták munkánk kiindulópontját. Kutatásunk két nagyobb egységre osztható. Az elsőben a Nemzeti Alaptantervek médiaoktatással kapcsolatos részeit, a médiatudatosság tárgykörét, valamint a fiatalok médiahasználati szokásait vizsgáltuk. A második egységben egy médiaoktatással kapcsolatos kutatást végeztünk el még 2018 nyarán. Bár nem volt lehetőségünk reprezentatív felmérés elvégzésére, ennek ellenére is úgy gondoljuk, hogy ez a vizsgálat az első egységre építve értékes eredményekkel szolgált.

LUKÁCSY GYÖRGY

kulturális újságíró, az MMA ösztöndíjasa:

***A kultúra közvetítésének útjai
– Egy előttünk álló példa: Sára Sándor***

Sára Sándor életművének meghatározó fejezete intézményvezetői tevékenysége. A Duna Televízió élén eltöltött hét éve (1993–2000) korszakos teljesítmény: egy olyan zavaros időszakban honosította meg a közszolgálati szemléletet, amikor az állampárti évtizedek után kitört definíciós versengés (a politikai gyakorlatban: médiaháború) közepette nehéz volt szellemi fogódzókat találni arra, mit is jelent kulturális csatornát működtetni. Hogyan gondolkozhat nemzetben és nem nézőszámokban egy televízió? Milyen személyes áldozatot vállalt Sára Sándor a Duna TV érdekében? Az előadás nem pusztán médiatörténeti visszatekintés, hanem személyes vallomás is. Sára Sándor elnöki időszaka után érkeztem gyakornokként a „nemzet televíziójába”, de szellemiségének gyümölcséből még nekem is jutott. A Duna TV nemcsak szakmai minta számomra, hanem újságíróként ez talán bevallható: a Mészáros utcai épület „kamaszkorom legszebb nyarának” helyszíne.

SOLYMOSI-TARI EMŐKE

tagozatvezető, MMA

Záró gondolatok; A Pastorale mint mediatizált művészetközvetítés

Előadásomban a korszerű művészetközvetítés „jó gyakorlatára”, illetve annak a médiában való megjelenésére egy konkrét és igen sikeres példát kívánok bemutatni. A *Pastorale* családi „beavató” sorozat az 1997-es indulásakor egészen egyedi szintet hozott a magyar hangversenyéletbe. Mottója: „Zene, tánc, kép – élmény, ismeret, öröm!” A kétórás programok mindig egy-egy izgalmas tematikát jártak körül, és közben a zene és a társművészetek legkülönbözőbb stíluskorszakait és műfajait mutatták be a népi kultúrától kezdve a jelenkori zenei és táncimprovizációig, mindig a legmagasabb művészi minőséget megcélózva. A sorozatban hamar helyet kapott az opera is, szcenírozott formában, mesélő közreműködésével. A Zuglóban, Záborszky Kálmán karmester által indított és jómagam által szerkesztett, azóta már 250 előadással büszkélkedő sorozat találkozott az MMA elkötelezettségével: 2016-tól helyszíne a Pesti Vigadó díszterme, 2017-től pedig az előadások közvetítése az m5 és a Duna World televíziók rendszeres programjai közé tartozik. A 75 ezer főnyi közönség a művészettel való találkozás megannyi felvillanyozó élményét élhette át – a televízió pedig immár meghatványozza a lehetőségeket.

